

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej

98-220 Zduńska Wola ul. Getta Żydowskiego 21B

tel. (0 43) 823 5320

tel/fax (0 43) 823 6779

e-mail mops@zdunskawola.pl

<http://www.mopscos.pl>

Informacja z realizacji w 2013 r. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zduńska Wola na lata 2010 – 2020

Opracował:
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Centrum Opieki Socjalnej
w Zduńskiej Woli

Akceptował:

PREZYDENT MIASTA

Piotr Niedźwiecki

Zduńska Wola, kwiecień 2014 r.

Rozwiązywanie istotnych problemów społecznych jest działaniem trudnym i długotrwałym, dlatego też celowe jest strategiczne podejście do zagadnień ze sfery polityki społecznej, również na poziomie lokalnym.

Realizacja tego procesu zawarta jest w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2020 będącej drogowskazem działania władz samorządowych, instytucji sfery pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych.

Działania podejmowane w ramach Strategii w 2013 r. zorientowane były na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, sądownictwo i prokuratura, policja, urząd pracy.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koordynacją realizacji Strategii zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej.

Cel strategiczny I: Wdrożenie aktywnej polityki społecznej.

Podmiotem aktywnej polityki społecznej jest człowiek i jego potrzeby.

Rozwój aktywnej polityki wymaga ciągłej diagnozy potrzeb oraz działań instytucji samorządowych oraz pozarządowych. Wdrażanie aktywnej polityki społecznej dokonuje się przez inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań oraz podniesienie efektywności i współpracy służb działających w obszarze polityki społecznej.

Aktywna polityka społeczna to mobilizacja i wspieranie lokalnych inicjatyw, poszukiwanie nowych form, sposobów działania.

Różnorodność problemów społecznych, dynamika zmian w pomocy społecznej wymusza potrzebę podwyższenia kompetencji zawodowych odpowiedzialnych służb pomocy społecznej. Stawiane są wyższe wymagania odnośnie koniecznych kwalifikacji zawodowych, szkoleń zawodowych, poszerzenia merytorycznych umiejętności kadry pomocy społecznej.

Cel operacyjny 1.

Zwiększenie wiedzy dotyczącej problemów społecznych.

Na podstawie diagnozy problemów i potrzeb osób i rodzin opracowywana jest „Ocena zasobów pomocy społecznej” i przedkładana samorządowi województwa i gminy.

Aktualizacja mapy zasobów i potrzeb lokalnego środowiska w ramach programu Centrum Aktywności Lokalnej:

- badanie i identyfikacja potrzeb życiowych osób i rodzin,
- diagnoza sytuacji społecznej,
- analiza lokalnych problemów i możliwości ich rozwiązywania.

Opracowywane są również informacje o aktualnym stanie pomocy społecznej. Ośrodek pełni rolę koordynatora w zakresie polityki społecznej.

Cel operacyjny 2.

Tworzenie korzystnych warunków do realizacji zadań pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni Ośrodka systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje w celu zwiększenia efektywności pracy socjalnej z osobą i rodziną.

W 2013 r. uczestniczyli w licznych szkoleniach, konferencjach, seminariach jako doskonalenie warsztatu pracownika pomocy społecznej. W sumie odbyli 24 szkoleń o następującej tematyce:

- „Fundusz Alimentacyjny 2013 – aktualne problemy”,
- „Świadczenia Rodzinne 2013 – nowelizacja”,
- „Inicjowanie zmiany w społeczności lokalnej – strategii i metody”,

Szkolenie z obsługi funkcjonalności Systemu POMOST Std w wersji 1-9.0,
„Bezpieczeństwo w szkole – nowoczesne kształcenie służb pracujących w zespołach interdyscyplinarnych – metodą „Caseworking”,
„Praktyczne warsztaty komputerowe korzystania z platformy ePUAP”,
„NETAQ UTM – efektywne zarządzanie bezpieczeństwem sieci”,
„Finanse Publiczne 2012-2013”,
„Pomoc społeczna – nowelizacja 2013”,
„Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”,
„Praca socjalna z otoczeniem klienta uzależnionego od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych”,
„Kodeks rodzinny i opiekuńczy w pracy pracownika socjalnego”,
„Praca socjalna z rodziną z problemami opiekuńczo – wychowawczymi”,
„V Forum Funduszy Europejskich Województwa Łódzkiego”,
„Organizowanie społeczności lokalnej – aktywna pomoc społeczna”,
„Klauzule społeczne w zamówieniach publicznych”,
„Zamówienia publiczne a ekonomia społeczna”,
„Praktyczne aspekty funkcjonowania w Polsce systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie 2013-2014”,
„Krajowa oraz regionalna polityka przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przemocy ze względu na płeć”,
„Program Zindywidualizowanego Wsparcia – innowacyjny model współpracy rynku pracy i pomocy społecznej”,
„Emp@tia - Platforma komunikacyjna obszaru zabezpieczenia społecznego”,
„Prawo pracy w pierwszej połowie 2013 roku. Rozliczanie i planowanie czasu pracy, omówienie problematyki wydawania świadectw pracy po zmianach”,
„Lokalne innowacje czy odgórne schematy”,
Obsługa programu „Płatnik”,

Wszyscy pracownicy socjalni odbyli specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

Kadra Ośrodka kształci się ustawicznie w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Kształcenie i specjalizacja pracowników socjalnych pozwala na bardziej kompleksową i profesjonalną pomoc w rozwiązywaniu trudnych problemów rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej.

Nowoczesna praca socjalna ma również uświadomić podopiecznym pomocy społecznej, że to on jest odpowiedzialnym za rozwiązanie problemu, a zadaniem wyspecjalizowanego pracownika socjalnego jest stymulowanie i wspieranie podejmowanych przez niego działań.

Wraz ze zmieniającą się rzeczywistością, zmienia się rola pracownika socjalnego, pomoc nie polega jedynie na rozdawaniu pieniędzy. Zawierane kontrakty socjalne stwarzają płaszczyznę porozumienia i umożliwiają osiągnięcie postępów, które wspólnie składają się na poprawę sytuacji w tym obszarze.

Cel operacyjny 3

Wprowadzenie i wspieranie innowacyjnych rozwiązań w zakresie polityki społecznej.

W ramach tego celu wykonywane są następujące zadania:

Aktywizowanie i pobudzanie do działania społeczności lokalnej:

- Centrum Aktywności Lokalnej – jako metoda integracji i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,

- integracja społeczna w ramach imprezy Centrum Aktywności Lokalnej.

Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo

– wychowawczych w zakresie:

- zapewnienie wsparcia asystenta rodziny,
- wzmocnienia roli i funkcji rodziny,
- rozwijania umiejętności opiekuńczo –wychowawczych rodziny,
- podniesienia świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałania marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążenia do reintegracji rodziny,
- wsparcia przez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka,
- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- terapii i mediacji.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – określenie systemu współpracy poszczególnych instytucji w zakresie przemocy domowej w zakresie:

- udzielania specjalistycznego poradnictwa,
- podejmowania interwencji w środowisku,
- realizacji programów dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie,
- koordynowania działań zespołów interdyscyplinarnych,
- systematycznego diagnozowania zjawisk przemocy w rodzinie,
- prowadzenia bazy danych ofiar przemocy w rodzinie.

Rozwój poradnictwa i współdziałanie w tym zakresie różnego rodzaju służb społecznych:

- poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, terapeutyczne,
- powstanie koalicji na rzecz rozwiązywania trudnych problemów.

Integracja społeczna w ramach imprezy Centrum Aktywności Lokalnej.

Aktywizacja zawodowa i społeczna osób w Klubie Integracji Społecznej, organizującym pomoc dla osób podlegających lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Kompleksowe poradnictwo i wsparcie w zakresie:

- reintegracji społecznej,
- reintegracji zawodowej.

Realizacja programów własnych w zakresie wyrównywania poziomu życia wybranych grup społecznych z zakresu:

- bezrobocia (system wsparcia dla długotrwale pozostających bez pracy),
- ochrony przed przemocą (system wsparcia dla ofiar przemocy),
- w ramach POKL 2007-2013 realizacja programu systemowego „Maksymilian”.

Prowadzenie programów profilaktyczno – edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, spotkania z rodzicami m. in. w szkołach, współpraca z instytucjami działającymi na rzecz zapobiegania przemocy domowej m. in. Miejską Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądem, Prokuraturą, Poradnią Psychologiczno – Prawną, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Strażą Miejską, Stowarzyszeniami Abstynenckimi, szkołami, organizacjami pozarządowymi.

W 2013 roku na terenie Miasta Zduńska Wola funkcjonowały trzy Wspólnoty Lokalne Osiedli: Karsznice, Nowe Miasto oraz 1000- Lecia. W ramach działań statutowych dotyczących pobudzania aktywności społeczności lokalnych, Urząd Miasta we współpracy ze Wspólnotami Lokalnymi Osiedli zorganizował:

- zajęcia świetlicowe dla dzieci i młodzieży z Osiedla Nowe Miasto w okresie ferii zimowych,
- festyn z okazji Dnia Dziecka,
- imprezę plenerową „Witamy Wakacje 2013” dla dzieci i młodzieży z Osiedla Nowe

Miasto,

- „Dzień Seniora” dla członków Klubu Seniora działającego na Osiedlu Nowe Miasto ,
- „Mikołajki” we wszystkich trzech Wspólnotach.

Realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych w szkołach i w systemie przedszkolnym.

W 2013 r. realizowane były następujące programy edukacyjne i profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie: „Bezpieczne dziecko”, „Bezpieczny, czysty, zdrowy – do zabawy gotowy”, „Spójrz inaczej na agresję”, „Jak żyć z ludźmi”, „Dbam o swoje zdrowie psychiczne”, „Saper – czyli jak rozładować agresję”.

W zakresie przeciwdziałania uzależnieniom realizowane były następujące programy edukacyjne i profilaktyczne: „Czyste powietrze wokół nas”, „Zagrożeniom mówię - nie”, „Przedszkole akademią dobrych manier i właściwych postaw we wszystkich dziedzinach życia”, „Zadbaj o swoje płuca”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Postaw na rodzinę”, „Tak czy nie”, „Spójrz inaczej”, „Jestem ok”, „Cukierki”, „Środki uzależniające wśród dzieci i młodzieży”, „Bez ryzyka”, „Odleć z nami, nie z narkotykami”, „Wspólna Droga”, „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Być sobą”, „W stronę słońca”.

W zakresie pomocy rodzinom w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej realizowane były następujące programy edukacyjne i profilaktyczne: pedagogizacja rodziców poprzez prezentację multimedialną „Przedszkolak pełen zdrowia”, „Bezpieczny, czysty, zdrowy – do zabawy gotowy”.

Działalność oddziałów integracyjnych w przedszkolach i klasach integracyjnych przedstawia się następująco: publiczne przedszkola – 1 oddział, szkoły podstawowe – 10 oddziałów, publiczne gimnazja – 6 oddziałów.

Cel strategiczny II. Systemowa pomoc osobom i rodzinom.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Prowadzenie kompleksowych działań skierowanych do osób i rodzin w celu wspomaganie aktywności mieszkańców miasta jest niezbędnym warunkiem rozwoju społecznego.

Efektywność pracy socjalnej zależy od współpracy z wieloma instytucjami takimi jak: samorząd lokalny, sąd, policja, służba zdrowia, placówki edukacyjne, PCPR, straż miejska, organizacje pozarządowe.

Nowoczesna pomoc społeczna widziana jest jako funkcjonowanie systemu adaptacji do zmieniających się warunków życia. Obecnie odchodzi się od prostego rozdawnictwa pomocy materialnej na rzecz podejmowania działań zaradczych w wielu dziedzinach życia społecznego. Wymaga to kształcenia służb pomocy społecznej oraz nowoczesnej pracy socjalnej. Pomoc społeczna tworzy kompleks instytucjonalny z dużym potencjałem ludzkim. Zwiększenie obszaru współpracy pomocy społecznej pozostaje w ścisłym związku z oddziaływaniem do pobudzania samoorganizowania się mieszkańców w celu rozwiązywania konkretnych problemów społeczności lokalnej.

Cel operacyjny 1.

Rozwój usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe i inne podmioty.

Rozwijanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla podopiecznych Ośrodka z terenu miasta Zduńska Wola.

W 2013 roku pomocą w formie usług opiekuńczych objęto 37 osób, w tym 15 osób samotnych i 22 osób w rodzinie oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla 4 osób z zaburzeniami psychicznymi dla podopiecznych Ośrodka z terenu miasta Zduńska Wola.

Kierowanie osób wymagających całodobowej pomocy do domów pomocy społecznej.

W 2013 r. opłacono pobyt za 70 osób oraz skierowano o Środowiskowego Domu Pomocy 6 osób z zaburzeniami psychicznymi.

Prowadzenie Klubu Seniora przy MOPSCOS, organizowanie imprez dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Seniorzy należący do Klubu spotykali się raz w tygodniu. W ramach pracy programowej prowadzonej w 2013 r. członkowie klubu brali udział w następujących spotkaniach i imprezach:

1. „Dzień Babci i Dziadka” zorganizowany w miesiącu styczniu, odbył się z udziałem dzieci z Przedszkola Nr 2 w Zduńskiej Woli. Podczas spotkania Seniorzy mieli okazję podziwiać zdolności artystyczne najmłodszych Zduńskowolan, którzy uczcili Święto Babci i Dziadka występem artystycznym. Seniorom przekazano również życzenia i drobne upominki.
2. „Spotkania z historią – opowieści o Zduńskiej Woli”, odbyły się w ramach współpracy MOPSCOS z Muzeum Miasta Zduńska Wola. Pracownicy muzeum w ramach pokazów multimedialnych i wykładów przypomnieli seniorom historię miasta. Seniorzy wspominali różne wydarzenia ze swojego życia związane z rodzinnym miastem.
3. „Tłusty czwartek” i „Spotkania Wielkanocne” i konkurs na najładniejszą pisankę. Podczas spotkania Seniorki zaprezentowały swoje prace, pisanki wykonane według regulaminu konkursu. Prace oceniała komisja konkursowa. Zwycięzcy wręczono zostały nagrody. Spotkanie zakończyło się degustacją przyniesionych na spotkanie potraw wielkanocnych.
4. „Międzynarodowy Dzień Osób Starszych”. W tym dniu seniorzy spotkali się aby odebrać wyrazy wdzięczności za pracę na rzecz młodszych pokoleń oraz życzenia związane z obchodami tego święta. Spędzili popołudnie na wspomnieniach i rozmowach przy ciasteczkach i herbacie.
5. „Andrzejki” w Klubie „Uśmiech Seniora” były inicjatywą samych senierek, które zorganizowały koszyczkowy poczęstunek i wieczór piosenek śpiewanych przez wszystkie uczestniczki Klubu.
6. W ramach profilaktyki zdrowotnej seniorki spotkały się z pielęgniarką – dietetykiem. Istotą spotkania było zasygnalizowanie problemu zdrowotnego, którym jest cukrzyca jako choroba występująca ona coraz częściej wśród społeczeństwa. Seniorki uzyskały informację jak skorzystać ze wsparcia specjalistów oraz zasięgnąć opinii na temat choroby i sposobów jej leczenia oraz odpowiedniej diety łagodzącej skutki choroby.
7. „Mikołajki” w Klubie „Uśmiech seniora”. Przed świętami Seniorki gościły Świętego Mikołaja. Otrzymały świąteczne życzenia i upominki. Wszystkie działania Klubu „Uśmiech Seniora” zostały udokumentowane na stronie internetowej MOPSCOS. Włączenie się osób samotnych, starszych, niepełnosprawnych w życie społeczno kulturalne miasta poprzez działania organizacji pozarządowych jak: Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Związek Niewidomych, Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i inne.
8. Organizowanie imprez integracyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych w ramach Ogólnopolskiej Kampanii społecznej „Czerwiec Aktywnych Społeczności” społeczno – edukacyjnej akcji promującej obywatelskie działania na rzecz rozwoju społeczności lokalnych pod hasłem „Zróbmy coś dla siebie i naszych społeczności”.

Organizowana w 2013 impreza integracyjna adresowana była do lokalnych grup mieszkańców pochodzących z różnych środowisk społecznych, w tym również do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w szczególności bezrobociem i alkoholizmem. Odbyła się 25 czerwca na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji „Relaks” przy ul. Kobusiewicza 2. W pikniku mającym charakter braли udział uczestnicy projektu systemowego „Maksymilian” realizowanego przez tutejszy Ośrodek, ich rodziny i sąsiedzi, osoby starsze, osoby niepełnosprawne w tym dzieci, członkowie klubów AA oraz wspólnoty osiedlowe, władze miasta. Ogółem tego dnia integrowało się około 300 osób. Imprezie towarzyszyły występy zespołów artystycznych, tanecznych i wokalnych, wspólne śpiewanie, konkursy z nagrodami, zabawy w „Miasteczku Klaunów”, zabawy dzieci na zamku – zjeźdźalni. Uczestnicy mogli również skorzystać z poczęstunku, tj. kiełbasek i kaszanki z grilla, ciasta, słodyczy.

Partnerami w organizacji imprezy byli:

1. Warsztat Terapii Zajęciowej „BONEX” w Zduńskiej Woli,
2. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji „Relaks”,
3. OHP w Zduńskiej Woli.

Świadczenie pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, wzmocnienie ich aktywności i samodzielności życiowej.

- zawarto 147 kontraktów socjalnych z osobami wykluczonymi społecznie.

Wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej osób i rodzin.

- w ramach reintegracji społecznej i zawodowej prowadzonej w Klubie Integracji Społecznej – 130 osób.

Działania wspierające i pomocowe w ramach Zespołów Interdyscyplinarnych mające na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych osób doświadczających bądź zagrożonych przemocą w rodzinie.

- w 2013 roku odbyły się 4 posiedzenia zespołu Interdyscyplinarnego oraz 65 spotkań Grup Roboczych w ramach procedury Niebieska Karta.

Systematyczna współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz osób i rodzin w celu łagodzenia skutków długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Miejski Ośrodek Pomocy społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej woli włączył się w działania związane z obchodami:

- Dnia Sprzeciwu wobec Bicia Dzieci, który przypada 30 kwietnia oraz Międzynarodowego Dnia Dzieci Będących Ofiarami Agresji obchodzonego w dniu 4 czerwca,
- Dzień Ludzi Bezdomnych – 14 kwietnia 2013 r. MOPSCOS włączył się w inicjatywę świadczenia pomocy na rzecz osób bezdomnych. Głównym celem jest przeciwdziałanie rozrastaniu się zjawiska bezdomności oraz dążenie do społeczno – ekonomicznego usamodzielnienia się osób bezdomnych.

Zorganizowane zostały akcje informacyjne dotyczące:

- Punktu Konsultacyjnego ds. Przemocy w Rodzinie, funkcjonującego przy tutejszym Ośrodku, w którym pełnią dyżury specjaliści, profesjonalnie udzielający wsparcia wszystkim pokrzywdzonym osobom w tym również najmłodszym członkom naszej społeczności,
- zasad świadczenia usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych zapewniających opiekę osobom chorym, starym i niepełnosprawnym, niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, o prowadzeniu spraw związanych z umieszczaniem w domach pomocy społecznej, kierowaniu i ponoszeniu kosztów za pobyt w DPS, zasadach udzielania pomocy finansowej,
- obszaru profilaktyki zdrowotnej – spotkanie z osobami chorymi na cukrzycę. W dniu 14.05.2013 r. zorganizowane zostało spotkanie informacyjne dla osób korzystających z pomocy społecznej i ich rodzin chorujących na cukrzycę,

- akcji zorganizowanej przez Prokuraturę Rejonową w Zduńskiej Woli „Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw” w dniach 25 lutego do 2 marca 2013 r. mającej na celu propagowanie działań związanych z upowszechnianiem praw pokrzywdzonych. Jej charakter był głównie edukacyjny, a jednym z jej podstawowych celów było poinformowanie społeczeństwa o uprawnieniach, jakie przysługują osobom pokrzywdzonym oraz o istnieniu szerokiego kręgu podmiotów, które mają im udzielić pomocy.

- upowszechnienie informacji o prawach osób niepełnosprawnych w zakresie ubezpieczeń społecznych, rehabilitacji zawodowej i społecznej, aktywizacji zawodowej i pomocy społecznej w ramach „Dnia Otwartego dla Osób Niepełnosprawnych”. Akcja odbywała się w dniu 28.05.2013 r. w siedzibie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi II Oddział ZUS w Zduńskiej Woli. Pracownicy socjalni informowali osoby zainteresowane o formach pomocy kierowanych do osób niepełnosprawnych wynikających z Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.,

- spotkania z uczniami klas IV, V, VI Szkoły Podstawowej Nr 6 w ramach realizowanego programu „Bezpieczna szkoła – bezpieczny uczeń”. 06.02.2013 r. zapoznano słuchaczy z tematyką dot. M. in. eurosieroctwa, sieroctwa społecznego.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Zduńskiej Woli obejmuje opieką placówki oświatowe z terenu Powiatu Zduńskowolskiego, tj.: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne oraz dzieci młodsze nie uczęszczające do przedszkola.

Pomoc indywidualna dotyczyła następującej problematyki:

- trudności w nauce,
- rozwód rodziców,
- przemoc w rodzinie,
- nieharmonijny rozwój dzieci,
- problemy adaptacyjne w warunkach przedszkola lub szkoły,
- zaburzenia emocjonalne,
- zaburzenia zachowania,
- badania słuchu multimedialnym programem „Słyszę”,
- wsparcie psychologiczne po samobójczych śmierciach rodziców,
- nieprawidłowa wymowa, trudności w komunikacji werbalnej,
- wspieranie rozwoju psychoruchowego dziecka,
- stymulowanie zaburzonych funkcji percepcyjno – motorycznych w warunkach domowych,
- podnoszenie sprawności w pisaniu przez uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce,
- podnoszenie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów i radzenia sobie ze stresem,
- wspieranie rozwoju dzieci przy wykorzystywaniu Kinezylogii Edukacyjnej P. Dennisona,
- planowanie kariery zawodowej, oceny preferencji zawodowych, planowania kariery, wyboru ścieżek edukacyjnych,
- radzenie sobie ze stresem,
- techniki efektywnego uczenia się.

Tematyka spotkań i warsztatów z uczniami (ogółem 1813 osób)

Kategoria – skuteczna komunikacja:

„Rozwiązywanie konfliktów”,

„Komunikacja niewerbalna w kształtowaniu efektywnej komunikacji interpersonalnej”,

„Rozwijanie umiejętności społecznych”,

„Jak radzić sobie z emocjami” – interwencja w SP Czechy,

„Jak radzić sobie z agresją swoją i innych osób?”.

Kategoria – profilaktyka:

„Chcę zostać Królem Maciusiem I – rozwijanie umiejętności społecznych”,

„Profilaktyka agresji – jak radzić sobie z nieprzyjemnymi emocjami”,

„Tolerancja i jej granice”,

„Jak radzić sobie z agresją swoją i innych osób”.

Kategoria – planowanie ścieżki kariery edukacyjno – zawodowej:

„Kim będę” – adresowane do uczniów kl. III gimnazjum „Planowanie kariery zawodowej” – adresowane do uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Kategoria – praca z uczniem zdolnym:

„Mam pomysł – i co dalej” dla uczniów klas III gimnazjalnych,

Zajęcia dla uczniów zdolnych szkół ponadgimnazjalnych,

Inteligencja wieloraka w odkrywaniu i wzmacnianiu swojego potencjału,

Zajęcia motywujące do rozwoju z elementami treningu kreatywności,

Zajęcia antystresowe.

Kategoria – nauka szkolna:

„Cele życiowe. Motywacja do nauki”,

„Motywowanie do nauki, techniki uczenia się”.

Kategoria – zdrowy styl życia:

Promocja zdrowia w aspekcie prawidłowego odżywiania się i profilaktyki zaburzeń łaknienia.

Prezentacja multimedialna „O jedzeniu. Czy wiesz co jesz?”.

Tematyka spotkań i warsztatów dla nauczycieli (ogółem 112 osób)

„Jak ułatwić dziecku przejście z przedszkola do szkoły”,

„Jak ułatwić dziecku 6-letniemu adaptację w szkole”,

„Rozwijanie kultury osobistej wychowanka, czyli jak „okrzesać” młodego człowieka”,

„Jak organizować efektywny system współpracy z po-p w opiece nad dziećmi uzdolnionymi i mającymi trudności”,

„Zmiany w prawie w zakresie doradztwa edukacyjno – zawodowego w szkołach”, z wykorzystaniem materiałów z ORE oraz własnych slajdów,

„Doradztwo zawodowe w szkołach – zapotrzebowanie uczniów na informacje edukacyjne, zawodowe i formy pomocy z zakresu doradztwa zawodowego,

„Jak być wystarczająco dobrym rodzicem”.

Tematyka spotkań i warsztatów dla rodziców (ogółem 521 osób)

„Problemy wychowawcze w prowadzeniu dzieci niepełnosprawnych, jak sobie z nimi radzić” – forma seminaryjno – warsztatowa.

Spotkanie seminaryjno – warsztatowe dla rodziców uczniów I LO „Jak wspierać dziecko w stresie, w sytuacji trudnej”,

„Rozwój emocjonalny u dzieci, agresja”,

„Konsekwencja i uczenie zasad w procesie wychowawczym”,

„Metody wychowawcze wobec dzieci i konsekwencja w ich stosowaniu”,

„Psychologiczne aspekty dojrzałości szkolnej dzieci 6-letnich”,

„Gotowość szkolna dziecka”.

Formy pomocy podejmowane w stosunku do osób zgłaszających się do poradni były realizowane przez konsultacje, porady, diagnozę, orzekanie, zajęcia warsztatowe z uczniami, szkolenia rad pedagogicznych, spotkania z rodzicami, działalność profilaktyczną. Wspieranie rodziców i nauczycieli w roli wychowawczej i opiekuńczej.

Cel operacyjny 2.

Wzmocnienie pozycji rodziny oraz rozwiązań służących harmonijnemu funkcjonowaniu rodziny w środowisku lokalnym.

Wspieranie programów i inicjatyw środowisk lokalnych na rzecz pomocy rodzinie. Podnoszenie jakości i dostępności realizowanego systemu świadczeń rodzinnych.

Tworzenie i rozwój sieci placówek edukacyjnych i kulturalnych dla dzieci i młodzieży, m. in. zwiększenie dostępności bazy już istniejącej, wzmocnienie roli świetlic środowiskowych oraz

socjoterapeutycznych oraz organizacja czasu wolnego (boiska, miejsca zabaw, kluby, świetlice, zajęcia pozaszkolne).

Pomoc rodzinom w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych. Włączenie rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi. Pomoc rodzinom naturalnym w przezwyciężeniu trudnych warunków umożliwiających powrót dzieci z placówek opiekuńczo – wychowawczych do domu rodzinnego. Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny.

Tworzenie lokalnych koalicji wspierających osoby i rodziny zagrożone ubóstwem, bezdomnością, wykluczeniem społecznym.

Rozwój systemu współpracy w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zarządzeniem Prezydenta w dniu 12.04.2011r. powołano Zespół Interdyscyplinarny.

Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, prawnego, terapeutycznego, socjalnego oraz psychopedagogicznego dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

Doskonalenie kadr z zakresu wspierania rodziny celem tworzenia systemu pomocy dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.

Realizowanie programów własnych oraz partnerstwo w realizacji innych programów ułatwiających wychodzenie ze stanu ubóstwa, bezdomności i wykluczenia społecznego.

1. Projekt socjalny „Rodzinny Dzień Dziecka”.

Projekt realizowany był w dniu 05.06.2013r. na terenie Domu Dziecka im.

Maksymiliana Marii Kolbego w Wojsławicach. Odbiorcami wsparcia zaplanowanego w ramach projektu były dzieci zamieszkujące w tym Domu Dziecka oraz ich rodzice i opiekunowie prawni.

Celem głównym projektu była edukacja oraz integracja rodziców i dzieci umieszczonych w Domu Dziecka w Wojsławicach na rzecz połączenia rodzin i powrotu dzieci do domów rodzinnych.

Działania realizowane w ramach projektu:

- Spotkanie integracyjne rodziców z dziećmi umieszczonymi w Domu Dziecka w Wojsławicach .
- Prelekcja na temat „Placówka opiekuńczo –wychowawcza, a powrót dziecka do rodziny biologicznej” przeprowadzona przez pracowników socjalnych MOPS COS w Zduńskiej Woli.
- Konkursy i zabawy dla dzieci i rodziców.
- Wspólne grillowanie wszystkich uczestników projektu.

Projekt realizowany był w partnerstwie z Domem Dziecka im. Maksymiliana Marii Kolbego w Wojsławicach.

2. Projekt socjalny „Skarby Zduńskiej Woli – rowerem po mieście”.

Projekt realizowany był w dniu 27.06.2013r.

Celem głównym projektu była edukacja dzieci i ich rodzin poprzez wskazanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu i zapoznanie ich z najciekawszymi zabytkami i miejscami w Zduńskiej Woli.

W projekcie wzięły udział rodziny korzystające z pomocy MOPS COS wraz z dziećmi w wieku 6-16 lat.

Uczestnicy projektu wraz z pracownikami socjalnymi przejechali trasę rowerową od MOPS COS w Zduńskiej Woli do Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, zwiedzając najpopularniejsze i najciekawsze miejsca oraz zabytki w naszym rodzinnym mieście. Trasa zwiedzania obejmowała min. Muzeum – Dom Urodzin św. Maksymiliana Marii Kolbe, Drogę Krzyżową przy Ośrodku św. Maksymiliana, Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola, Cmentarz Żydowski przy ul. Kaczej, Kościół Ewangelicko Augsburgski przy Alejach Kościuszki.

Wyprawę zakończyło ognisko wraz ze wspólnym pieczeniem kiełbasek oraz wspólne pamiątkowe zdjęcie na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji „Relaks” w Zduńskiej Woli.

3. Projekt socjalny Międzynarodowy Dzień Dziecka na terenie Osiedla Karsznice.

Projekt realizowany był w dniu 03.06.2013r., skierowany został do dzieci oraz ich rodzin.

Celem głównym projektu było skierowanie uwagi dzieci i ich rodzin na profilaktykę zdrowotną w zakresie rozwoju fizycznego poprzez gry, zabawy i konkursy sportowe.

Działania realizowane w projekcie:

- a/ Zorganizowane Punktu Informacyjnego i informowanie uczestników festynu o formach wsparcie możliwych do uzyskania w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zduńskiej Woli.
- b/ Zorganizowanie konkursów oraz wyścigów sportowych i turnieju tenisa stołowego.
- c/ Współpraca przy organizacji loterii fantowej.
- d/ Obsługa stoisk i wydawanie poczęstunku.
- e/ Przygotowanie i wydawanie talonów na poczęstunek z grilla.
- f/ Zabezpieczenie dzieci podczas przejażdżek kucykiem.

Projekt realizowany był we współpracy z publicznym Gimnazjum nr 3 w zduńskiej Woli.

4. Projekt „Energetyczny tornister”.

30.08.2013r. pięćdziesięcioro dzieci w wieku lat 5, 6 i 7 otrzymało pierwszą wyprawkę szkolną sfinansowaną przez PGE Dystrybucja S.A Oddział Łódź – Teren.

5. Impreza środowiskowa w ramach Ogólnopolskiej Kampanii Czerwiec Aktywnych Społeczności „Zróbmy coś dla siebie i naszych społeczności”. Kampania służy integracji społeczności lokalnych. Organizowana jest co roku w ramach programu Centrów Aktywności Lokalnej CAL oraz inicjatyw społecznych podjętych w ramach pracy środowiskowej metodą CAL.

6. Udział w programie „Wojewódzka Karta Rodzin Wielodzietnych”, który zakłada wspieranie rodzin wielodzietnych z trójką i więcej dzieci, poprzez wprowadzenie do nich systemu ulg i uprawnień oferowanych przez instytucje samorządu województwa łódzkiego.

7. Realizacja projektu ”Dobry początek” dotyczy integracji osób bezdomnych, wspieranie oraz umożliwienie poprawnego funkcjonowania w środowisku.

Działania zrealizowane w ramach projektu:

- a/ Pokaz multimedialny przeprowadzony przez kustosza Muzeum Miasta Zduńska Wola na terenie schroniska;
- b/ Spotkanie bezdomnych mieszkańców schroniska z pracownikiem Biura Gospodarki Lokalowej na terenie Schroniska w Henrykowie i uzyskanie informacji w zakresie obowiązujących przepisów dotyczących prawa lokalowego;
- c/ Ognisko integracyjne.

8. Impreza środowiskowa „Dzień Sąsiada”. Wzięli w niej udział uczestnicy projektu, ich rodziny oraz sąsiedzi. Podczas imprezy działały punkty medyczne, w których uczestnicy imprezy mogli zmierzyć sobie ciśnienie, poziom cukru we krwi, nauczyć się samobadania piersi. Uczestnicy brali udział w tańcach i zabawach prowadzonych przez wodzireja w ramach usługi animatorskiej wykonywanej przez Studio „Yapa” ze Skawiny. Punkty medyczne, pokazy medyczne w zakresie postępowania podczas wypadków samochodowych, zasady udzielania pierwszej pomocy przeprowadzone zostały przez Firmę Focus –Med. Pogotowie Medyczne w Tłuszczu, o. Łódź. Przeprowadzony został również pokaz sprzętu służącego do pracy policji. Pokaz przeprowadzony został przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Zduńskiej Woli. W imprezie wzięło udział około 150 osób.

9. Projekt „Internet bez barier szansą na lepsze jutro Zduńskiej Woli”.
Projekt realizowany jest przez Urząd Miasta w Zduńskiej Woli polega na przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu na terenie Miasta Zduńska Wola poprzez zapewnienie beneficjentom ostatecznym niezbędnego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, zapewnienie pomocy technicznej przy instalowaniu sprzętu w domu, serwisu w trakcie jego eksploatacji oraz zapewnienie bezpłatnego dostępu do Internetu przez okres realizacji projektu.

W projekcie bierze udział 26 rodzin z terenu miasta rekomendowanych przez MOPS COS w Zduńskiej Woli. Odbiorcy wsparcia w ramach projektu otrzymali sprzęt komputerowy w postaci laptopów, drukarek, usługi internetowej, szkoleń tematycznych możliwości udziału w konferencji. Projekt realizowany jest w okresie od 11.10.2012r. do 31.07.2015r. Trwałość projektu wynosi do 5 lat co oznacza, iż jego beneficjenci będą mogli korzystać przez ten okres z usługi internetowej.

10. Projekt „Szansa dla Ciebie”.

Projekt realizowany od 2008 r. w systemie ciągłym. Projekt adresowany jest do osób bezdomnych z terenu miasta. Celem głównym projektu jest wspieranie osób bezdomnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych.

11. Projekt „Mieszkanie bez długu”.

Projekt realizowany jest od 2009 r. w systemie bezterminowym. Celem głównym projektu jest stworzenie warunków umożliwiających spłatę zadłużenia czynszowego przez osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej. Z możliwości odpracowania zadłużenia czynszowego skorzystało 56 rodzin. Ogólna kwota należności czynszowych odpracowanych w 2013 roku to 92.591.36 zł.

Zgodnie z ustawą o wsparciu rodziny w przypadku rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej 40 rodzinom przydzielono asystenta rodziny. W 2013 roku z rodzinami pracowało 3 asystentów.

Asystent rodziny wykonywał m.in. następujące zadania:

- a) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- b) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny planu pracy z rodziną,
- c) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- d) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych z dziećmi,
- e) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- f) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- g) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- h) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- i) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- j) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- k) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- l) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny,
- ł) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- m) sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- n) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi

organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,

o) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, prawnego, terapeutycznego, socjalnego oraz psychopedagogicznego dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

Cel operacyjny 3.

Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji rodziny.

Wsparcie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli w 2013 r. realizował zadania z zakresu Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach tej pomocy zaoferowano wsparcie, które obejmuje wiele różnych aspektów pomocy, m. in. poradnictwo, pomoc finansową, edukację, wspieranie, pracę socjalną. Pomoc kierowana jest do rodzin: przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, niewydolnych wychowawczo i opiekuńczo. Rodzinom zapewniono wsparcie asystentów rodziny w ramach środków własnych, budżetu państwa. Współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie z przedstawicielami Urzędu Miasta Zduńska Wola, Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego, Samodzielnego Publicznego Zespołu Przychodni Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej, Poradni Psychologiczno Pedagogicznej, Komendy Powiatowej Policji, Straży Miejskiej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej oraz przedstawicieli oświaty i klubów abstynenckich. Wspieranie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:

- działania uprzedzające: diagnozujące, informacyjne, edukacyjne kierowane do ogółu społeczeństwa,
- działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne,
- działania powstrzymujące (wspierające): psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne,
- działania korekcyjno edukacyjne.

Prowadzenie grup wsparcia i samopomocowych.

Organizowanie i finansowanie dożywiania dla dzieci i młodzieży w trakcie nauki i zajęć pozaszkolnych oraz wyposażenie w artykuły szkolne.

Uzupełnienie infrastruktury socjalnej miasta, m. in. tworzenie mieszkań socjalnych.

Rozwój poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego, prawnego, socjalnego dla rodzin dysfunkcyjnych.

Ścisła współpraca z placówkami szkolnymi, kuratorami zawodowymi, dzielnicowymi, Poradnią Psychologiczną i innymi na rzecz pomocy rodzinom dysfunkcyjnym.

Prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie m. in. w szkołach, sądzie, prokuraturze, policji, placówkach służby zdrowia.

Kuratorzy sądowi w 2013 r. sprawowali dozory i nadzory w 172 sprawach dotyczących rodzin dysfunkcyjnych. W 2013 r. do ZKSS wpłynęło do wykonania 25 spraw skazujących sprawców przemocy w rodzinie, oddając w/w pod dozór kuratora sądowego i 37 spraw dotyczących niewłaściwego sposobu sprawowania władzy rodzicielskiej przez jednego lub obojga rodziców, oddając w/w pod dozór kuratora rodzinnego.

Na koniec 2013 r. kuratorzy dla dorosłych prowadzili 41 dozorów wobec sprawców przemocy w rodzinie i 8 spraw z zakresu kontroli nałożonych obowiązków na sprawcę przemocy.

Kuratorzy rodzinni na koniec 2013 r. prowadzili nadzory w 125 sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w 2 sprawach wobec osób uzależnionych od alkoholu i zobowiązanych do leczenia odwykowego.

Kuratorzy złożyli 34 wnioski do sądu rodzinnego w sprawach zmian sposobu sprawowania władzy rodzicielskiej oraz 3 wnioski dotyczące zarządzenia wykonywania kary pozbawienia wolności dla sprawców przemocy.

Złożyli 22 wnioski do Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawach podopiecznych nadużywających alkohol.

W swoich ustawowych działaniach na rzecz tych rodzin kuratorzy współpracowali ze wszystkimi placówkami pomocowymi działającymi w naszym mieście i nie tylko. Wobec najczęstszych przejawów dysfunkcji, tj. niedostatek materialny, przemoc, nadużywanie alkoholu, czy niewydolność wychowawcza, kuratorzy na bieżąco współpracowali z MOPS-em, pedagogami szkolnymi, Policją, sądem rodzinnym i karnym, komisją ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i organizacjami pozarządowymi oraz fundacjami.

Kuratorzy sądowi zarówno rodzinni jak i pionu karnego brali czynny udział w Miejskim Zespole Interdyscyplinarnym oraz w 30 grupach roboczych.

Cel operacyjny 4

Kształtowanie pozytywnych postaw w społeczności lokalnej wobec integracji osób starszych i niepełnosprawnych.

Ścisła współpraca z lokalnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

W roku ubiegłym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli realizowało po raz kolejny projekt pn. „Z myślą o przyszłości” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, którego adresatami były: osoby usamodzielniane z rodzin zastępczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, osoby przebywające w placówce opiekuńczo – wychowawczej w Wojślawicach, osoby niepełnosprawne (ogółem 69 osób, w tym 66 osób zakończyło udział w projekcie). W ramach realizacji ww. projektu Beneficjentom Ostatecznym zostało udzielone następujące wsparcie: indywidualne poradnictwo prawne, indywidualne konsultacje psychologiczne, indywidualne poradnictwo zawodowe, indywidualne korepetycje z matematyki, języka polskiego, języka angielskiego, chemii, sfinansowanie części kosztów turnusu rehabilitacyjnego dla 35 osób niepełnosprawnych oraz 16 opiekunów, wyjazdowe warsztaty kompetencji psychospołecznych, warsztaty „Zdrowy styl życia”, kurs bukicciarstwa, kurs kelnerski, kurs obsługi wózków jezdniowych podnośnikowych z napędem silnikowym kategorii II WJO wraz z wymianą butli LPG, kurs opiekunka domowa i dziecięca, kurs prawa jazdy kat. C, kurs przedstawiciel handlowy z modułem prawa jazdy kat. B oraz automatyczną skrzynią biegów, kurs spawania blach i rur spoinami pachwinowymi metodą MAG oraz spawania spoinami w osłonie gazów obojętnych metodą MIG, kurs sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej i komputera, kurs z zakresu obsługi komputera i programów komputerowych, kurs z zakresu organizacji księgowości małych i średnich przedsiębiorstw, zorganizowano i sfinansowano 4 miesięczne staże dla 2 osób usamodzielnionych, tj. w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Zduńskiej Woli oraz w Domu Pomocy Społecznej w Zduńskiej Woli. Ponadto w projekcie realizowane były także działania o charakterze środowiskowym i w ramach tych działań zorganizowano imprezę integracyjną „Jesteśmy razem”, wycieczkę w Karkonosze z jednodniowym zwiedzaniem Pragi, wyjazd do Teatru Powszechnego w Łodzi na spektakl teatralny pt. „Szalone nożyczki”, spotkanie wigilijne z konferencją podsumowującą.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu zduńskowolskiego w roku 2013 realizował zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na dzień 31.12.2013 r. w powiecie zduńskowolskim funkcjonowały ogółem 92 rodziny zastępcze, w których przebywało 136 dzieci: z tego na terenie miasta Zduńska Wola zamieszkiwało 68 rodzin zastępczych, w których przebywało 115 dzieci.

Od 1 stycznia 2013 roku na terenie miasta Zduńska Wola funkcjonuje rodzina zastępcza – rodzinny dom dziecka, małżonkowie pełniący funkcję rodzinnego domu dziecka są przygotowani do sprawowania opieki nad 8 małoletnich dzieci.

Z terenu miasta Zduńska Wola w placówce opiekuńczo – wychowawczej poza powiatem zduńskowolskim przebywała 1 małoletnia, a w Domu Dziecka w Wojsławicach – 1 małoletnia, za które miasto ponosiło odpłatność, natomiast w rodzinach zastępczych przebywało ogółem 17 dzieci, za pobyt których miasto Zduńska Wola było obciążone wydatkami.

Istniejącym rodzinom zastępczym PCPR udzielało poradnictwa, pomocy w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodziny zastępczej, dla potrzeb rodzin zastępczych był zatrudniony psycholog, pedagog, radca prawny. Rodziny zastępcze chętnie korzystały z oferowanej im pomocy i poradnictwa. Pracownicy PCPR zajmujący się sprawami dotyczącymi pieczy zastępczej dokonywali wizytacji w rodzinach zastępczych w celu sporządzenia okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, z każdym dzieckiem psycholog rozmawiał indywidualnie.

W siedzibie naszej instytucji co miesiąc odbywały się posiedzenia dotyczące dokonywania okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz oceny rodziny zastępczej pod kątem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Na spotkania zapraszani byli pracownicy socjalni / asystenci rodziny Ośrodków Pomocy Społecznej, przedstawiciel Ośrodka Adopcyjnego TPD w Łodzi, z którym PCPR współpracuje od roku 2012, kuratorzy sądowi, rodziny zastępcze. Podczas tych posiedzeń rozważano m. in. zasadność dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, możliwość powrotu dziecka pod opiekę rodziców biologicznych. Współpracowano z Sądem Rejonowym w Zduńskiej Woli III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich, z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi, o każdym dziecku zasięgnięto opinii szkolnej. Rodzinom zastępczym udzielano pomocy finansowej na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, przyznawano w przypadkach uzasadnionych świadczenia fakultatywne. W roku ubiegłym zorganizowano szkolenia dla istniejących rodzin zastępczych niezawodowych i spokrewnionych, łącznie przeszkolono 26 osób, środki na zorganizowanie szkoleń pochodziły w 50% z dotacji celowej jaką uzyskano w ramach „Resortowego Programu Wspierania Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej na rok 2013” i 50% z budżetu powiatu. Współpracowano także z placówką, tj. z Domem Dziecka im. Św. Maksymiliana Marii Kolbego w Wojsławicach m. in. w zakresie kierowania dziećmi do tej placówki, dokonywania okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w placówce.

Podejmowano także działania z zakresu usamodzielniania wychowanków opuszczających rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo – wychowawcze a także placówki, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej. Wychowankowie zostali objęci poradnictwem i pomocą w pokonywaniu trudności, a także korzystali ze świadczeń: pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki, pomoc pieniężna na usamodzielnienie, dzięki której osoby mogły poprawić swoje warunki mieszkaniowe; pomoc na zagospodarowanie. Ponadto udzielano pomocy w wypełnianiu wniosków o najem mieszkania z zasobów miasta.

W dniu 13 grudnia 2013 r. zorganizowano na terenie Powiatowego Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego w Zduńskiej Woli przy ulicy Dolnej 41 imprezę mikołajkową dla dzieci wychowujących się w rodzinach zastępczych, każde zaproszone dziecko otrzymało paczkę świąteczną ze słodyczami, środki na ten cel pozyskano od sponsorów oraz ze Starostwa Powiatowego w Zduńskiej Woli.

W roku ubiegłym Powiat Zduńskowolski za pośrednictwem PCPR złożył do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wniosek konkursowy o Nagrodę Pary Prezydenckiej „Dobry Klimat dla Rodziny” w Kategorii: Dobre rodzicielstwo, jesteśmy w trakcie oczekiwania na wyniki konkursu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 ze zm.) realizował zadania dotyczące rehabilitacji społecznej.

W 2013 r. udzielono dofinansowania mieszkańcom miasta Zduńskiej Woli do:

- turnusów rehabilitacyjnych – dla 26 osób niepełnosprawnych,
- barier funkcjonalnych – dla 124 osób niepełnosprawnych,
- sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych do złożonych wniosków w ilości dla 373 osób niepełnosprawnych,

W Warsztacie Terapii Zajęciowej uczestniczyło 25 osób niepełnosprawnych, natomiast z zadania jakim jest dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki skorzystało 870 osób niepełnosprawnych.

PCPR realizowało program pn. „Aktywny Samorząd”, z którego skorzystały 24 osoby niepełnosprawne z zakresu dofinansowania do:

- zakupu wózków elektrycznych,
- zakupu protez z zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań technicznych,
- zakupu akumulatorów do wózków elektrycznych,
- zakupu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- opłat czesnego oraz dodatku na pokrycie kosztów kształcenia.

W ramach środków Unii Europejskiej w projekcie pn.: „Z myślą o przyszłości” skorzystało 34 niepełnosprawnych mieszkańców Zduńskiej Woli ze szkoleń, poradnictw, działań o charakterze środowiskowym, korepetycji, z warsztatów „Zdrowy styl życia”, z warsztatów kompetencji psychospołecznych.

Działania podejmowane przez PCPR w Zduńskiej Woli w ramach interwencji kryzysowej w 2013 r.:

- 1) Udzielanie osobom zgłaszającym się do tut. Centrum wszechstronnej informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych oraz przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy.
- 2) Udostępnianie wzorów pozwów, wniosków np. pozwu o zasądzenie lub podwyższenie alimentów na rzecz małoletnich dzieci, pozwu rozwodowe, o separację, wnioski o ograniczenie władzy rodzicielskiej a także pomoc w napisaniu wniosków.
- 3) Systematyczna współpraca z instytucjami np. Sądem Rejonowym w Zduńskiej Woli, Policją, Prokuraturą Rejonową w Zduńskiej Woli, Komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodkami Pomocy Społecznej, szkołami, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Zduńskiej Woli, Wydziałem Gospodarki Nieruchomościami w Urzędzie Miasta Zduńska Wola, Domami Pomocy Społecznej, Środowiskowym Domem Samopomocy w Przatówku, Warsztatem Terapii Zajęciowej.
- 4) Kierowanie osób nadużywających alkoholu do Miejskich lub Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, do terapeutów do spraw uzależnień przyjmujących w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przemocy w Rodzinie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli oraz do Poradni dla Osób z Problemami Alkoholowymi funkcjonującymi w Zduńskiej Woli.
- 5) Udział pracownika socjalnego w warsztatach szkoleniowych nt. „Przemoc w rodzinie a dziecko niepełnosprawne”.

- 6) Uczestnictwo pracownika socjalnego w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w mieście Zduńska Wola.

Produkcyjno Handlowa Spółdzielnia Inwalidów „Bonex” w Zduńskiej Woli, ul. Szpitalna 4 działa od 1957 r. w branży przetwórstwa tworzyw termoutwardzalnych i termoplastycznych oraz branży elektrotechnicznej. Od 1992 roku jest zakładem pracy chronionej.

Na koniec 2013 roku w Spółdzielni zatrudnionych było ogółem 75 osób, w tym 61 osób niepełnosprawnych (31 z lekkim, 24 z umiarkowanym i 6 ze znacznym stopniem niepełnosprawności). Przy Spółdzielni działa Przychodnia Rehabilitacyjno – Lekarska, która w roku 2013 świadczyła usługi leczniczo – rehabilitacyjne na rzecz pracowników Spółdzielni i uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.

Przy Spółdzielni działa sklep branżowy.

Poza możliwością zatrudnienia pracownicy niepełnosprawni korzystali z pomocy indywidualnej z Zakładowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na m. in. dofinansowanie do pobytu na turnusach rehabilitacyjnych i usprawniających, dofinansowanie kosztów wypoczynku zorganizowanego we własnym zakresie, zakupu sprzętu i urządzeń niwelujących niepełnosprawność, zakup leków, pokrycie kosztów badań specjalistycznych i diagnostycznych, częściowego pokrycia kosztów użytkowania własnego samochodu. Ponadto pracownicy Spółdzielni korzystali ze świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych m. in. zorganizowana była wycieczka turystyczno – krajoznawcza dla 33 pracowników do Kudowy Zdrój, wspólne spotkanie wigilijne przedstawicieli pracowników Spółdzielni i uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.

Przy Spółdzielni od 1993 r. na podstawie podpisanej umowy ze Starostą Powiatu Zduńskowolskiego działa Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności posiadającym w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności wskazanie do terapii zajęciowej.

Warsztat stwarza możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia oraz w miarę możliwości samodzielnego, aktywnego życia.

Realizacji powyższych celów służy stosowanie technik terapii zajęciowej zmierzających do usamodzielnienia uczestników poprzez:

- ogólne usprawnienie
- rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, zaradności osobistej,
- rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych do pracy,
- rozwijanie umiejętności zawodowych umożliwiających uczestnictwo w szkoleniach i ewentualne podjęcie pracy.

Na koniec 2013 roku uczestnikami Warsztatu było 25 osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, między innymi ruchowej, neurologicznej, psychicznej, intelektualnej.

W grupach terapeutycznych”

- plastycznej, rzemiosła artystycznego, stolarsko – introligatorskiej, gospodarstwa domowego, komputerowo – muzycznej

Pod kierunkiem instruktorów, rehabilitanta i wsparciu psychologa realizowane były indywidualne programy rehabilitacji przygotowane z uwzględnieniem możliwości psychofizycznych uczestników.

W ramach grup odbywały się zajęcia kulinarne, plastyczne, hafciarskie, gospodarstwa domowego, krawieckie, stolarskie, introligatorskie, informatyczne. Wykonane prace stanowią wystrój Warsztatu, wystawiane były na okazjonalnych wystawkach i sprzedawane, a dochód przeznaczony na potrzeby uczestników np. częściowe pokrycie kosztów wycieczki, wyjazdu

do kina, teatru. Wykonywane były proste naprawy oraz sprzęty stanowiące wyposażenie warsztatu.

Uczestnicy brali udział w treningu ekonomicznym, który obejmował następujące metody terapii, zmierzające do wyposażenia uczestników w umiejętności gospodarowania pieniędzmi:

- a) rozwijanie umiejętności określania i szeregowania własnych potrzeb konsumpcyjnych,
- b) kształtowanie umiejętności planowania, wydatkowania oraz oszczędzania pieniędzy,
- c) dokonywanie zakupów na potrzeby własne oraz w ramach działalności własnej grupy terapeutycznej.

Uczestnicy na realizację powyższych celów mieli do dyspozycji średnią kwotę 48 zł na osobę. W Warsztacie stosowane były różne formy oddziaływań mające na celu przygotowanie do podjęcia zatrudnienia m. in. kształtowanie właściwych postaw wobec pracy, aktywne poszukiwanie możliwości zatrudnienia, szukanie możliwości odbycia przyuczenia na stanowisku pracy np. w Spółdzielni „Bonex” (obsługa portierni), PHUP „PRODOM”.

Przygotowanie do życia w środowisku społecznym odbywało się poprzez:

1. Kształtowanie zainteresowania bieżącymi wydarzeniami politycznymi, społecznymi oraz gospodarczymi, jakie mają miejsce w świecie, kraju oraz regionie poprzez zachęcanie do lektury codziennej prasy lokalnej, korzystania z Internetu, programów informacyjnych oraz zachęcanie do dzielenia się swoją wiedzą na forum grupy.
2. Korzystanie z miejsc, instytucji i urządzeń użytku publicznego (poczta, bank, środki transportu, kawiarnia, centra handlowe, teatr, muzea).
3. Udział w imprezach i spotkaniach integracyjnych:
  - udział w imprezach integracyjnych organizowanych przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Zespół Szkół Specjalnych, Dom Pomocy Społecznej w Zduńskiej Woli, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli, Warsztat Terapii Zajęciowej w Sieradzu i Łasku, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zduńskiej Woli.
4. Aktywny udział w życiu kulturalnym i wydarzeniach lokalnych zorganizowanych w 2013 r.:
  - udział w „Przełądzie Kolęd i Pastorałek” w Zespole Szkół Specjalnych w Zduńskiej Woli,
  - wyjście do Muzeum Urodzin Maksymiliana Kolbego i Muzeum Miasta Zduńska Wola,
  - udział w przejeździe „Wesołym Autobusem” zorganizowanym w ramach obchodu Międzynarodowego Dnia Zespołu Downa,
  - udział w VII Powiatowym Dniu Dziecka zorganizowanym przez Zespół Szkół Specjalnych Nr 14,
  - udział w „Dniach Teatru” w Karsznicach oraz obecność na wystawie prac wykonanych przez osoby niepełnosprawne w MDK,
  - udział w imprezie integracyjnej zorganizowanej przez PCPR w Zduńskiej Woli „Jesteśmy razem” (występ i wystawka prac uczestników),
  - udział w imprezach organizowanych z okazji obchodów Dni Zduńskiej Woli,
  - udział w Czerwcu Aktywnych Społeczności zorganizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zduńskiej Woli,
  - wyjazd do Przatówka na „Powitanie lata” zorganizowane przez Środowiskowy Dom Samopomocy,
  - spotkanie z Policją, Strażą Miejską zorganizowane przez Mobilne Centrum,

- udział w Dożynkach Powiatowych w Wojsławicach,
  - udział w „Dniach Maksymilianowych” występ uczestników,
  - wizyta w Liceum Plastycznym,
  - udział w „Balu Andrzejkowym” w DPS Zduńska Wola,
  - udział w imprezie integracyjnej „Podajmy sobie dłoń” w Domu Kultury „Lokator” (występ pt. „Jasełka”),
  - udział w spotkaniu wigilijnym połączonym z konferencją podsumowującą realizację przedsięwzięć w ramach Programu „Z myślą o przyszłości” zorganizowanej przez PCPR (przedstawienie pt. „Jasełka”).
5. Organizowanie spotkań z udziałem zaproszonych gości:
    - spotkanie walentynkowe z WTZ Sieradz
    - spotkanie wigilijne z Zarządem i przedstawicielami pracowników Spółdzielni „Bonex”
    - zorganizowanie uroczystości obchodów Jubileuszu XX- lecia Warsztatu
    - zorganizowanie spotkania integracyjnego wspólnie z Mobilnym Centrum Informacji zawodowej z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych.
    - zorganizowanie spotkania z Panem Andrzejem Wojtkowskim nt. „Zdrowie w ogródku i na łące”
  6. Spotkania integracyjne dla uczestników Warsztatu:
    - obchodzenie urodzin i imienin uczestników
    - Walentynki, tłusty Czwartek, Dzień Kobiet, Dzień Mężczyzn, Andrzejką
    - spotkania integracyjne w grupach terapeutycznych
    - spotkanie wielkanocne
  7. Wyjazdy rekreacyjne i wycieczki krajoznawcze:
    - wyjazd do Domku Kultury w Karsznicach na „Musicalowy zawrót głowy 2”
    - trzydniowa wycieczka do Beskidu Żywieckiego
    - wyjazdy do lasu na grzybobranie, zbiór szyszek i rekreacyjnie
  8. Aktywne uczestnictwo w konkursach i przeglądach:
    - sportowych: zawody pływackie „Muszelka” w Łasku,
    - rajd rowerowy w DPS Przatówek,
    - artystycznych: festiwalu kolęd i pastorałek w Szkole Specjalnej Nr 14, występ uczestników Domu Kultury „Lutnia” w Łodzi, udział w Przeglądzie Piosenki Patriotycznej w Konstancynie.
  9. Współpraca ze środowiskiem rodzinnym:
    - a) rozmowy indywidualne instruktorów i psychologa z rodzicami,
    - b) wizyty pielęgniarki, instruktora i psychologa w środowisku rodzinnym
    - c) grupowe spotkania z rodzicami i opiekunami mające na celu:
      - wymianę spostrzeżeń na temat oddziaływań terapeutycznych,
      - podkreślanie istotności kontynuowania rehabilitacji oraz tworzenia warunków sprzyjających rozwijaniu samodzielności uczestników w środowisku domowym
      - zaprezentowanie działalności Warsztatu.

Dla Uczestników i Kadry największą satysfakcją jest usamodzielnienie się uczestników oraz podjęcie przez nich aktywności zawodowej.

W 2013 r. Warsztat obchodził XX-lecie działalności.

Organizowanie środowiska lokalnego w MOPSCOS na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych:

- organizowanie imprezy integracyjnej dla 292 osób w ramach Centrum Aktywności Lokalnej Ogólnopolskiej Kampanii Społecznej „Czerwiec Aktywnych Społeczności”
- upowszechniania aktywnej integracji niepełnosprawnych i członków ich rodzin w ramach projektu systemowego „Maksymilian”.
- organizowanie imprezy środowiskowej „Dzień Sąsiada”. Wzięli w niej udział uczestnicy projektu, ich rodziny oraz sąsiedzi. W imprezie wzięło udział około 150 osób.
- „Dzień Babci i Dziadka” integrował ludzi starszych i niepełnosprawnych z dziećmi z Przedszkola Nr 2 w Zduńskiej Woli.

Cel strategiczny III.

Aktywizacja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zadaniem systemu jest tworzenie warunków, które przyczyniają się do minimalizacji skutków wykluczenia społecznego, promowania aktywności społecznej i przedsiębiorczości, wychodzenia z izolacji społecznej oraz wzmocnienia poczucia wiary i akceptacji siebie osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym takich jak: bezdomni, uzależnieni od alkoholu, uzależnieni od narkotyków, chorzy psychicznie, bezrobotni, zwalniani z zakładów karnych, uchodźcy. Osoby te ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

Cel operacyjny 1.

Identyfikowanie środowisk dotkniętych wykluczeniem społecznym.

Opracowywanie w ramach programu Centrum Aktywności Lokalnej mapy potrzeb, diagnozy problemów osób i rodzin, ocena sytuacji środowisk dotkniętych wykluczeniem społecznym. Na ich podstawie wdrażanie programów celowych.

Współpraca z samorządem, instytucjami, organizacjami pozarządowymi w identyfikacji problemu.

Prowadzenie programów profilaktyczno – edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, spotkania z rodzicami m. in. w szkołach, współpraca z instytucjami działającymi na rzecz zapobiegania przemocy domowej m. in. Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądem, Prokuraturą, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Policją , Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Strażą Miejską, Stowarzyszeniami Abstynenckimi, szkołami, organizacjami pozarządowymi.

Cel operacyjny 2.

Kształtowanie korzystnych warunków dla zaspokojenia potrzeb osób wykluczonych społecznie oraz redukcja zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc finansową i rzeczową realizowaną przez MOPSCOS oraz organizacje pozarządowe.

Wdrożenie i rozwijanie programów celowych dla określenia grup społecznych (bezrobotnych, bezdomnych, ofiar i sprawców przemocy w rodzinie, osób starszych i niepełnosprawnych, z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Doskonalenie form współdziałania z osobami korzystającymi z pomocy społecznej, podpisywanie i konsekwentne egzekwowanie realizacji kontraktów socjalnych. Stałą współpracą z PUP w zakresie organizowania robót publicznych, prac interwencyjnych, zatrudnienia socjalnego.

Doskonalenie działalności Klubu Integracji Społecznej w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej.

Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym we współpracy z organizacjami pozarządowymi i Kościołem. Budowanie koalicji międzyinstytucjonalnych służących rozwiązywaniu problemów wykluczenia społecznego.

Realizacja programu „Szansa dla Ciebie” w ramach którego powołano koalicję na rzecz rozwiązywania problemów bezdomności, w skład której wchodzi: Schronisko dla Bezdomnych um. Bł. F. Drzewieckiego w Henrykowie, Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska, Biuro Gospodarki Nieruchomości Urzędu Miasta Zduńska Wola, TBS „Złotnicki”, Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w Zduńskiej Woli.

Monitorowanie problemu uzależnienia na terenie miasta.

Prowadzenie działań zmierzających do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych.

Zwiększanie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowych metod oraz wzmocnienia efektów leczenia w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w 2013 r.

Kształtowanie korzystnych warunków dla zaspokojenia potrzeb osób wykluczonych społecznie oraz redukcja zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego

Cel operacyjny 3.

Wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących pracy, zapobieganie sytuacjom kryzysowym wynikającym z długotrwałego pozostawania bez pracy.

Realizacja projektu systemowego "Maksymilian" w ramach którego przeprowadzono m.in.:

- aktywizację zawodową
  - zajęcia z prawnikiem, doradcą zawodowym, psychologiem - 85 osób
  - opracowanie IPD - 99 osób
  - zorganizowano staże zawodowe - 9 osób
- aktywizację edukacyjną
  - szkolenia zawodowe - 86 osób
- aktywizację społeczną
  - indywidualne specjalistyczne poradnictwo psychologiczne - 97 osób
  - indywidualne specjalistyczne poradnictwo prawnicze - 94 osoby
  - spotkanie z wizażystką – 81 osób

Inne formy działania Ośrodka na rzecz rodzin bezrobotnych

- 1) stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy,
- 2) dyżury pracowników socjalnych w PUP /1x w tygodniu/
- 3) dyżury doradcy zawodowego z PUP w Ośrodku/1 x w tygodniu/- 719 osób
- 4) kierowanie do Klubu Pracy przy PUP – 209 osób
- 5) udział w zajęciach Klubu Integracji Społecznej z doradcą zawodowym, psychologiem, prawnikiem, terapeutą umożliwiającymi wzrost kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych – 19 osób
- 6) pomoc prawna-konsultacje z prawnikiem – 272 osoby
- 7) pomoc psychologiczna – 206 osób
- 8) grupa wsparcia – 5 osób

Partnerstwo w projekcie realizowanym przez Zespół Szkół im. Marii Grzegorzewskiej w Zduńskiej Woli „PI – Wypracowanie innowacyjnych narzędzi diagnozowania kompetencji zawodowo-społecznych i zainteresowań zawodowych osób niepełnosprawnych umysłowo – ułatwiających ich aktywizację zawodową i społeczną”

Cel operacyjny 4.

Zapobieganie sytuacjom kryzysowym związanym z wykluczeniem społecznym.

- Budowanie międzyinstytucjonalnego systemu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. W roku 2013 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli wziął udział w pracach Platformy Współpracy Międzyinstytucjonalnej wraz z innymi

jednostkami z terenu powiatu zduńskowolskiego, takimi jak GOPS, PCPR i PUP w Zduńskiej Woli, MGOPS w Szadku i GOPS w Zapolicach. Do współpracy zostały zaproszone także stowarzyszenia, fundacje i jednostki edukacyjno – doradcze. Prace Platformy zainicjowane zostały przez Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi w ramach projektu systemowego pn. „Wsparcie podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadr pomocy i integracji społecznej”.

Celem spotkań było zachęcenie uczestników do podejmowania i realizowania potrzebnych na terenie powiatu działań w oparciu o dialog i współpracę.

Wypracowano wspólne stanowiska w sprawie współpracy instytucji w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym związanym z wykluczeniem społecznym,

- Działania profilaktyczne podejmowane w celu przeciwdziałania zjawisku bezdomności:
  - oferowanie i udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej oraz socjalnej osobom potrzebującym oraz ich rodzinom,
  - zabezpieczenie miejsc noclegowych w Schronisku dla Bezdomnych im. Bł. F. Drzewieckiego w Henrykowie,
  - działalność „Koalicji na rzecz przeciwdziałania bezdomności” w skład, której wchodzi następujące instytucje: Policja i Straż Miejska, Urząd Miasta, Schronisko w Henrykowie, TBS „Złotnicki” oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli. MOPS COS w Zduńskiej Woli jest koordynatorem Powstałe w 2004r. koalicji,
  - kierowanie rodzin zamieszkujących w budynkach prywatno- czynszowych znajdujących się w bardzo złym stanie technicznym do lokali komunalnych poza obowiązującymi listami.
- Opracowanie informatorów o działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Opieki Socjalnej w Zduńskiej Woli, Punktu Konsultacyjnego ds. Przemocy w Rodzinie oraz innych placówek pomocnych w sytuacji kryzysowej.

Cel strategiczny IV.

Zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie.

Uzależnienie jest obecnie problemem społecznym, medycznym, kulturowym, prawnym. Ciągłe wzrasta liczba uzależnionych i eksperymentujących z substancjami psychoaktywnymi (alkohol, narkotyki). Obniża się wiek inicjacji. Problem uzależnień jest ściśle powiązany z takimi problemami społecznymi jak: ubóstwo, bezrobocie, prostytutka, przestępczość, bezdomność, przemoc w rodzinie.

Czynniki te wpływają na dezorganizację rodzin i grup społecznych oraz prowadzą do patologii społecznych. Ważne jest podejmowanie działań przyczyniających się do wzrostu świadomości społecznej na temat konsekwencji uzależnień oraz pomoc osobom uzależnionym w uwolnieniu się od nałogu. Wymaga to skoordynowanych działań ukierunkowanych na zwiększenie świadomości społeczeństwa, dostępności do leczenia i wsparcia, a także na utrzymywaniu osób uzależnionych w abstynencji.

Realizacja ustawowo nałożonych na gminę zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotyków oraz przemocy w rodzinie prowadzona jest przez uchwalany corocznie Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz program przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 1.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Zakres pomocy terapeutycznej obejmował pomoc, poradnictwo i konsultacji w zakresie

rozwiązywania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu:

- 1) diagnozowanie problemu,
  - 2) edukacja na temat choroby alkoholowej osób uzależnionych oraz ich rodzin,
  - 3) motywowanie do zmiany zachowań i stylu życia,
  - 4) ćwiczenie zachowań abstynenckich,
  - 5) udzielanie wsparcia
- Wsparcie terapeutyczne w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przemocy w Rodzinie - 2 terapeutów -ogólna liczba zarejestrowanych osób – 189
    - oddziaływania terapeutyczne, porady, terapia – 596 spotkań
    - konsultacje z pracownikami socjalnymi, kuratorami w sprawach klientów – 43
  - Wsparcie terapeutyczne w Klubie Integracji Społecznej- 1 terapeuta
    - ogólna liczba zarejestrowanych osób – 71
    - ogólna liczba odbytych spotkań /porady, oddziaływania terapeutyczne/ - 258
    - konsultacje z pracownikami socjalnymi, kuratorami oraz innymi osobami w sprawach klientów – 17

W 2013 r. w ramach zadań ujętych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od środków psychoaktywnych (nie finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia) realizowano między innymi następujące zadania:

- w Poradni Leczenia Uzależnień przy Zduńskowolskim Szpitalu Powiatowym realizowane były sesje: maratonowe, warsztatowe oraz grupy wsparcia dla osób uzależnionych, sesje małżeńskie.

- w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Podstawowej Opieki Zdrowotnej przy ul. Szadkowskiej 2 udzielana była pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna oraz profilaktyczna dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem poprzez między innymi: konsultacje, prowadzenie terapii indywidualnej oraz pracy z rodziną.

W 2013 roku Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zduńskiej Woli w ramach swoich działań podjęła następujące czynności:

- zmotywowano 24 osoby do podjęcia leczenia,

- wystawiono 70 skierowań na badania przez biegłych sądowych, psychiatrę i psychologa w celu sporządzenia opinii w przedmiocie uzależnienia i wskazanie rodzaju zakładu leczniczego,

- przygotowano 47 wniosków do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia.

W celu zwiększenia dostępności do pomocy profilaktycznej, psychoterapii od różnych środków psychoaktywnych (przede wszystkim narkotyków) Miasto zleciło, w ramach udzielanej dotacji dla Fundacji „PHAROS” prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjno – informacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu Miasta Zduńska Wola.

Cel operacyjny 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zakres pomocy psychologicznej obejmował:

- wsparcie w działaniu,
- edukację (poszerzanie wiedzy o zjawisku przemocy),
- terapię
- pomoc psychologiczną w zakresie problemów związanych z przemocą w rodzinie i innymi

problemami rodzinnymi,

- popularyzowanie w środowisku i w mediach tematyki związanej z zapobieganiem i skutkami przemocy domowej,
- współpracę z osobami i instytucjami działającymi na rzecz zapobiegania przemocy domowej.

Wsparcie psychologiczne w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przemocy w Rodzinie:

- przyjęć indywidualnych - 395
- oddziaływań terapeutycznych, porad – 410
- udzielanie pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy – 40
- wspieranie i edukacja pokrzywdzonych – 29
- oddziaływania terapeutyczne – 24
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym – 6

Zakres pomocy psychopedagoga.

Działania korekcyjno – edukacyjne realizowane poprzez psychopedagoga mające na celu terapię rodziny w zakresie poprawy komunikacji między członkami rodziny, radzenia sobie ze stresem i negatywnymi emocjami spowodowanymi przemocą w rodzinie, łącznie z pomocy skorzystało 391 osób.

Wsparcie psychopedagogiczne w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przemocy w Rodzinie:

- udzielenie pomocy psychologicznej w zakresie profilaktyki uzależnień, przemocy i innych problemów dzieci i młodzieży i ich rodzin – 32
- prowadzenie terapii indywidualnych – 65
- inicjowanie i prowadzenie działań terapeutycznych, /terapia indywidualna, rodzinna/ łącznie - 97

- terapia dzieci – 23

- współpraca z przedstawicielami instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie /m.in. pracownikami socjalnymi, dzielnicowymi, kuratorami i innymi/ - 58

- udzielanie pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy w szkole, rodzinie i środowisku lokalnym – 30

Zakres pomocy psychologicznej świadczonej przez psychologów w szkołach obejmował:

- podejmowanie działań diagnostycznych w zakresie funkcjonowania psycho – edukacyjnego, stanu emocjonalnego, sytuacji psychospołecznej uczniów, przejawianych trudności, problemów, indywidualnych potrzeb;

- oddziaływania motywujące;

- zajęcia psycho – edukacyjne w zakresie inteligencji emocjonalnej (rozpoznawanie stanów emocjonalnych, praca z emocjami, radzenie sobie z emocjami), komunikacji (rozwijanie kompetencji związanych z komunikacją, skuteczne porozumiewanie się), efektywnego uczenia się (wykorzystanie technik pamięciowych, organizacja nauki), radzenia sobie ze stresem, kształtowania asertywnej postawy (nauka podstawowych zachowań asertywnych, eliminacja zachowań uległych i agresywnych);

- podnoszenie poczucia własnej wartości u uczniów;

- zajęcia ukierunkowane na zmniejszanie impulsywności i nadpobudliwości oraz poprawę koncentracji uwagi u uczniów;

- współpraca z nauczycielami, wychowawcami oraz rodzicami/opiekunami w pracy z uczniami sprawiającymi trudności wychowawcze.;

- sporządzanie opinii psychologicznych w razie potrzeby;

- udzielanie porad indywidualnych w zakresie zgłaszanych problemów i trudności.

Zrealizowano przyjęć indywidualnych - 1211 w zakresie:

- udzielanie pomocy psychologicznej w zakresie profilaktyki uzależnień, przemocy i innych problemów dzieci i młodzieży i ich rodzin – 138
- współpraca z wychowawcami, pedagogami wspierającymi, rozwijanie umiejętności społecznych uczniów, zajęcia psychoedukacyjne – „Uczę się lepszej komunikacji z innymi”, warsztat dla gimnazjalistów – „Jak lepiej komunikować się z innymi” - 400
- warsztaty motywacyjne na wzmożenie aktywności uczniowskiej – 34
- pomoc uczniom w radzeniu sobie ze stresem – 118
- zajęcia psycho-edukacyjne w zakresie rozwijania inteligencji emocjonalnej, służące wyrównywaniu deficytów rozwojowych dzieci – 157
- pomoc psychologiczna w zakresie zgłaszanych problemów, w tym uczenie umiejętności i kształtowanie zachowań prozdrowotnych – 721
- ścisła współpraca z rodzicami lub opiekunami ucznia – 191

Porady prawne dotyczyły w większości takich spraw jak:

- możliwość prawnego rozwiązania problemu związanego z przemocą w rodzinie,
  - możliwość uzyskania alimentów lub innych świadczeń pomocowych,
  - pomocy w formułowaniu pism urzędowych do sądu lub policji, dotyczące m. in. pozwu o rozwód lub separację, uzyskania rozdzielności majątkowej czy występowania o eksmisję
- Wsparcie prawne w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przemocy w Rodzinie:

- przyjęć indywidualnych – 207

Wsparcie prawne w Klubie Integracji Społecznej

- spotkania indywidualne i grupowe – 128

Zakres pomocy socjalnej obejmował:

- zabezpieczenie miejsca noclegowego (w zależności od sytuacji, w jakiej znajduje się ofiara),
- indywidualny kontakt z osobami potrzebującymi pomocy,
- udzielania wszechstronnej informacji o możliwości uzyskania pomocy,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych bytowych,
- rozmowy motywujące do leczenia z osobami uzależnionymi,
- praca w Zespołach Interdyscyplinarnych,

Wsparcie w ramach pomocy socjalnej w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przemocy w Rodzinie:

- przyjęć indywidualnych - 537

- konsultacji – 118

- wspieranie i edukacja pokrzywdzonych – 255

- Zespół Interdyscyplinarny

W 2013 roku ZI przyjął 55 zgłoszeń dotyczących stosowania przemocy w rodzinie

Odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 65 spotkań Grup Roboczych

W 2013 r. w celu ograniczenia niepożądanych zjawisk społecznych takich jak alkoholizm, narkomania, przemoc Komenda Powiatowa Policji podjęła m. in. następujące przedsięwzięcia prewencyjne i profilaktyczne:

- odbyto 123 spotkania profilaktyczne z młodzieżą szkół powiatu zduńskowolskiego, w których uczestniczyło około 2500 uczniów,

- odbyto 28 spotkań prewencyjnych na temat zagrożeń alkoholizmem i narkomanią oraz na temat sposobów przeciwdziałania tym zjawiskom z kadrą pedagogiczną szkół powiatu zduńskowolskiego, w którym uczestniczyło 120 osób,

- kontynuowano prowadzenie rozmów z kierownictwem szkół i pedagogami szkolnymi wszystkich placówek oświatowo- wychowawczych powiatu na temat zagrożeń uzależnieniami, sposobów przeciwdziałania temu zjawisku i właściwych zachowań w przypadku wystąpienia podejrzeń o zażywanie narkotyków lub spożywanie alkoholu przez uczniów danej szkoły,

- przeprowadzono rozmowy profilaktyczne z nieletnimi podejrzanymi o zażywanie środków odurzających i spożywanie alkoholu; takie same rozmowy przeprowadzono również z rodzicami tych nieletnich,
- wśród młodzieży szkolnej rozprowadzono materiały prewencyjne dotyczące zagrożenia alkoholizmem i narkomanią,
- Funkcjonariusze KPP w Zduńskiej Woli uczestniczyli w akcjach prewencyjnych, ukierunkowanych na zatrzymywanie młodzieży będącej pod wpływem środków odurzających,
- Funkcjonariusze Zespołu ds. Nieletnich wspólnie z pracownikami Poradni – Psychologiczno – Pedagogicznej współrealizowali cykl szkoleń pn. „Co z tą marihuaną?” skierowanych do rodziców uczniów szkół w powiecie zduńskowolskim,
- Komenda Powiatowa Policji w zduńskiej Woli była organizatorem debaty społecznej nt. „Bezpieczeństwa w placówkach oświatowych”, podczas której zapoznano uczestników z zagrożeniem alkoholizmu i narkomanii wśród młodzieży,
- Komanda Powiatowa Policji wspólnie z Miejskim Domem Kultury zorganizowała konkurs plastyczny pn. „Odleć z nami nie z narkotykami” skierowany do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych,
- Komenda Powiatowa Policji w Zduńskiej Woli wspólnie z działającą w powiecie zduńskowolskim grupą PaT-owską współorganizowała akcję pn. „Noc profilaktyki”,
- w ramach wdrażania w życie „Wojewódzkiego Programu Działań Policji w ramach Ustawy z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dot. Sprzedaży napojów alkoholowych osobom, które nie ukończyły 18 roku życia” funkcjonariusze prewencji prowadzili kontrolę obiektów handlowych prowadzących obrót alkoholem pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości. Właścicielom obiektów i sprzedawcom rozdawano stosowne ulotki prewencyjne, pisma i apele.

Cel operacyjny 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii. Powyższe działania w całości realizowane były w 2013 r. w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, szczegółowe sprawozdanie z w/w Programów za 2013 r. przedstawione będzie Radzie Miasta. W ramach prowadzonych działań realizowane były wszystkie zadania umieszczone w celach operacyjnych Strategii, w tym w szczególności:

- zorganizowano pozalekcyjne i pozaszkolne zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami w ramach amatorskich rozgrywek w piłkę nożną, siatkową i koszykówkę pn. „ Liga Prezydencka” (edycja wiosenna marzec-kwiecień, edycja jesienna listopad-grudzień);
- pozalekcyjne zajęcia sportowe w piłkę nożną prowadzone na stadionie „Pogoni” oraz boisku „Orlik” (edycja wiosenna kwiecień-czerwiec, i jesienna październik-grudzień);
- pozalekcyjne zajęcia sportowe w różnych dyscyplinach sportowych w okresie marzec – grudzień w szkołach podległych Miastu;
- zorganizowano 38 zajęć warsztatowych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, w których uczestniczyło ponad 1000 dzieci;
- zorganizowano 10 spektakli profilaktycznych dla dzieci w przedszkolach;
- zorganizowano 1 imprezę plenerową p.n. „Postaw na rodzinę”, w której udział wzięli mieszkańcy naszego miasta;

- zorganizowano wypoczynek letni poza terenem miasta dla 110 uczniów ze szkół podstawowych i gimnazjalnych;
- zorganizowano półkolonie w mieście w Zespole Szkół Nr 1 i w Szkole Podstawowej Nr 13 z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta;
- zorganizowano ferie zimowe dla dzieci i młodzieży w Szkole Podstawowej Nr 13 i Zespole Szkół Nr 1 oraz w świetlicy Wspólnoty Lokalnej Osiedla Nowe Miasto, w których uczestniczyło ogółem około 100 dzieci;
- przekazywano materiały, broszury, plakaty dla przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie prawnych regulacji dotyczących sprzedaży alkoholu małoletnim p.n. „Pozory mylą, dowód nie”;
- w maju przeprowadzono projekt profilaktyczno - interwencyjny pn. „Badanie Dostępności Sprzedaży Alkoholu Nieletnim” w 20 punktach sprzedaży alkoholu;
- przeprowadzono 45 kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych ze Strażą Miejską, Policją i członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- wspierano działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości, przekazując broszury, materiały informacyjne przedstawicielom Policji, Straży Miejskiej i placówkom oświatowym;
- Miasto brało udział w kampaniach społecznych w obszarze uzależnień:
  1. „Zachowaj trzeźwy umysł” skierowany do dzieci i młodzieży;
  2. „Postaw na Rodzinę” skierowanej dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych;
  3. „Moja droga do przedszkola”;
  4. „Odpowiedzialny kierowca”.

Cel operacyjny 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

W ramach zadań realizowanych w obszarze wspomagania innych instytucji, organizacji i osób fizycznych realizujących zadanie w obszarze problemów uzależnień należy wymienić w szczególności:

- udzielenie dotacji dla czterech świetlic środowiskowych prowadzonych przez organizacje pozarządowe;
- udzielenie dotacji dwóm Klubom Abstynenckim;
- udzielenie dotacji Fundacji „PHAROS” prowadzącej działalność w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom w szczególności narkomanii;
- organizację szkolenia dla 17 pedagogów szkolnych p.n. „Pomoc psychologiczna uczniom dotkniętym przemocą rówieśniczą”, uczestnicy otrzymali certyfikaty.

Szczegółowy opis podejmowanych działań w obszarze wspomagania instytucji, organizacji i osób fizycznych przedstawiony będzie w sprawozdaniu z wykonania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przedkładanego corocznie Radzie Miasta

D Y R E K T O R

mgr Halina Szremska